

розважальними творами сформувала дві лінії науково кодифікованої літератури. Зберігаючи етнографічний, географічний, біологічний (у контексті загальноантропологічного) підходи, література працює дві методи верифікації відкриття: через описативний інструментарій позитивістської науки – та через злиття наукового факту з мемуарністю.

Саме в контексті другої методики сформувався корпус творів науково-просвітницького та популяризаторського характеру, орієнтованих на пізнання колонізованих територій не лише через по-(до-)казовість, але й через уведення автобіографічно-фікціоналізованої постаті вченого-дослідника, очевидця. Спрямовані на процес пізнання та відкриття, науково-публіцистичні книги знаходяться цілком у просторі прийомів, запозичених з жанрової художньої літератури, що дозволяє говорити про особливу модальність „наукового зорієнтованого неверифікованого мемуару” в німецькій літературі кінця ХІХ – початку ХХ століть.

Протягом 60–70 років до кінця ІІ Світової війни сформувавши багатозарові, пронизані вертикальними та горизонтальними зв'язками літературні комплекси, центровані навколо окремих „географічних вузлів” (найбільш важливими з яких є Китай, Африка, Близький Схід та Балкани), німецька колоніальна література остаточно сформувала модель твору, що є одночасно дослідженням, спостереженням, автобіографією; „романом”, публіцистичним виступом та науковим джерелом. Впливи цієї літератури помітні й у сучасних творах німецької літератури у зв'язку з ре-актуалізацією колоніального погляду.

• **Штанюк Олеся Миколаївна**, кандидат філологічних наук, викладач кафедри української та іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

„ДЕ АНГЕЛИ БОЯТЬСЯ СТУПАТИ”:

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ ПОГЛЯДИ ЧИНУА АЧЕБЕ

Нігерійський романіст, поет і критик, громадський та політичний діяч, Чинуа Ачебе удостоєний Міжнародної Букерівської премії (2007) і визнаний найвпливовішим письменником Африки (2011) кінця ХХ ст. Він здобув світову славу завдяки тому, що своїми англійськими творами довів світові справжню значущість „темної” африканської культурно-

історичної спадщини. Ще під час навчання в коледжі Ч. Ачебе почав ставитися критично до європейської літератури про африканське життя, що відобразилося в його критичних есеях. Основні літературно-критичні та публіцистичні статті Ч. Ачебе, надруковані у різних виданнях у 60–70-х рр., увійшли у збірку „Ще ранок дня створення” (1975 р). Найбільш відомими з них визнаються „Роздуми про африканський роман”, „Що читають африканські інтелектуали”, „Там, де ангели бояться ступати”, „Африка та її письменники” та інші. Важливою подією стає виступ Ч. Ачебе проти англійської критики. У 1962 р. письменник опублікував есе під назвою „Там, де ангели бояться ступати”, присвячене європейським та американським літературним критикам. У ньому він поділяє літературних критиків на ворожих (повністю негативних), яких „дратують новітні ідеї колоніальної свободи і величезна невдячність за виходи колонізації”, таких, що керуються враженнями (цілком позитивними) від „здатності африканців узагалі щось творити, причому навіть їх власними мовами!”, та свідомих (тих, хто шукає „рівновагу”), котрі вважають, що до африканських письменників „слід застосовувати літературні стандарти, за якими оцінюють інших письменників”. Саме тому не слід хвалити їх за будь-який написаний твір та „казати, що вони створили справжній шедевр, особливо якщо це не так”. Також Ч. Ачебе полемізує з тими, хто критикував африканських письменників попередньо ознайомившись з їхніми творами, вважаючи, що „ніхто не може зрозуміти іншого, того, чією мовою він не спілкується (причому „мова” тут означає не просто слова, а весь світогляд людини)”, причому він зауважував, що не знає жодного європейця чи американця (в тому числі і серед письменників), котрий спілкувався б однією з африканських мов.

Наукові школи в українському літературознавстві

• **Бунчук Борис Іванович**, доктор філологічних наук, професор, декан філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

„ЯК МИ БОЛІЛИ ЛЮДЬМИ!” –

СЛОВО ПРО ВАСИЛЯ МАКСИМОВИЧА ЛЕСИНА

Вересневої днини 1972 року В. М. почав читати нам, студентам першого курсу філфаку „Вступ до літературознавства”. Він увійшов, високий, ставний, зі сліпучо